

komi varðhald í 18 daga í sektarinnar stað, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Þá ber og skv. 81. gr. umferðarlaga að svipta ákærða ökuréttindum ævilangt frá birtingu dóms þessa að telja.

Að lokum ber að dæma ákærða til greiðslu alls sakarkostnaðar, þar á meðal til greiðslu málsvarnarlauna til skipaðs verjanda síns, Guðmundar Ingva Sigurðssonar hæstaréttarlögmanns, sem þykja hæfilega ákveðin kr. 35.000.

Dómsorð:

Ákærði, Magnús Sverrisson, greiði kr. 110.000 í sekt til ríkissjóðs innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa, en sæti ella varðhaldi í 18 daga.

Ákærði er sviptur ökuréttindum ævilangt frá birtingu dóms þessa að telja.

Ákærði greiði allan sakarkostnað, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Guðmundar Ingva Sigurðssonar hæstaréttarlögmanns, kr. 35.000.

Mánudaginn 14. maí 1979.

Nr. 165/1977. Þórisós h/f

(Jón Þorsteinsson hrl.)

gegn

Hveragerðishreppi

(Benedikt Sveinsson hrl.).

Aðstöðugjald. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Magnús P. Torfason og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur áfrýjað máli þessu með stefnu 26. september 1977, að fengnu áfrýjunarleyfi 2. s. m. Hann krefst sýknu

af öllum kröfum stefnda og málskostnaðar úr hans hendi í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Hinn 12. júní 1970 var tilkynnt til firmaskrár Rangárvallasýslu stofnun sameignarfélagsins Þórisóss s/f. Heimilisfang félagsins var talið að Skarði í Landsveit. Markmið þess var að hafa á hendi gerð miðlunarmannvirkja við Þórisvatn. Stofnendur skyldu bera sameiginlega og hver í sínu lagi ábyrgð á skuldbindingum sameignarfélagsins, og það skyldi vera sjálfstæður skattaðili. Tilkynning þessi var birt í Lögbirtingablaði 2. september 1970. Þórisós s/f hóf mannvirkja-gerð við Þórisvatn sem verktaki og síðar víðar á landinu, meðal annars við Suðurlandsveg. Starfaði félagið að því verki á árunum 1970, 1971 og 1972.

Hinn 3. febrúar 1973 var tilkynnt til hlutafélagaskrár Rangárvallasýslu stofnum hlutafélagsins Þórisóss, sem hefði heimilisfang að Skarði í Landmannahreppi. Í tilkynningu segir, að hlutafélagið taki við öllum rekstri Þórisóss s/f frá og með 1. janúar 1973. Sama dag tilkynnti Þórisós s/f, að það félag væri hætt störfum og þess óskað, að það væri afmáð úr firmaskrá. Skráðir eigendur sameignarfélagsins og Þórisóss h/f ábyrgðust óskipt allar skuldbindingar sameignarfélagsins. Tilkynningar þessar voru birtar í Lögbirtingablaði 30. maí 1973.

Á þeim tíma, sem hér skiptir máli, skiptist verktakastarfsemi Þórisóss s/f í þrjá meginþætti, þ. e. gerð miðlunarmannvirkja við Þórisvatn, lagningu Suðurlandsvegar og lagningu Vesturlandsvegar. Er mál þetta sprottið af álagningu aðstöðugjalds í Hveragerðishreppi á Þórisós s/f vegna verkframkvæmdanna við Suðurlandsveg árin 1970, 1971 og 1972 auk nokkurra framkvæmda fyrir Hveragerðishrepp við lagningu olíumalar á götur. Hefur áfrýjandi viðurkennt, að málssókninni sé réttilega beint að sér sem réttartaka Þórisóss s/f.

Framkvæmdir við þann hluta Suðurlandsvegar, sem Þórisós s/f tók að sér með verksamningi að leggja, hófust 1. októ-

ber 1970, og þeim lauk ekki fyrr en 15. október 1972. Hafði þá Þórisós h/f tekið við verkframkvæmdunum sem réttartaki Þórisóss s/f. Framkvæmdirnar við lagningu Suðurlandsvegar voru mjög veigamikill hluti atvinnurekstrar Þórisóss s/f, a. m. k. árin 1970 og 1971. Frá því í október 1970 og að því er virðist til maíloka 1971 hafði félagið á leigu húsnæði að Breiðumörk 23 í Hveragerði og hafði þar skrifstofuaðstöðu fyrir mælingamenn og e. t. v. fleiri. Þar rak félagið og mötuneyti fyrir starfsmenn sína og sá hluta þeirra fyrir svefnrými, en einhver hluti starfsliðsins gisti í húsnæði, sem Þórisós s/f hafði á leigu í Gufudal í Ölfushreppi, og snæddi þar sumar máltíðir. Fyrir milligöngu verktakans, Vegagerðar ríkisins, lét stefndi Þórisósi s/f í té lóð fyrir athafnasvæði, meðan á verkinu stóð. Eftir að leiguafnotum Þórisóss s/f af húsnæðinu að Breiðumörk 23 og í Gufudal lauk, hafði félagið færanlegar starfsmannabúðir á lóð þessari til áramóta 1971—1972. Á árinu 1972 virðist félagið hins vegar hafa haft slíkar búðir undir Ingólfsfjalli, en gögn máls um það, hvort og þá að hverju leyti héldust stöðvar þess í Hveragerði, eru óglögg. Sýnt er þó, að einnig á því ári hafi félagið haft afnot fyrrgreindrar lóðar eftir þörfum.

Verkframkvæmdir Þórisóss s/f við Suðurlandsveg voru alllangvarandi og umfangsmiklar, svo sem áður var greint. Sá hluti vegarins, sem félagið lagði samkvæmt verksamningi við Vegagerð ríkisins, lá að visu um fleiri sveitarfélög en Hveragerðishrepp, en telja verður, að þar í hreppi hafi félagið haft þær aðalstöðvar, sem það taldi nauðsynlegt að koma upp á framkvæmdastað. Þykir í því sambandi ekki skipta máli sú gistiðstaða, sem félagið hafði fyrir starfsmenn sína í Gufudal fram til 1. júní 1971, eða hinar færanlegu vinnubúðir, sem upp var komið undir Ingólfsfjalli sumarið 1972, en skýrslur forráðamanna félagsins um þær eru óglöggar. Við lagningu Suðurlandsvegar og gatnagerð í Hveragerði hafði Þórisós s/f nokkur afnot fasteigna í Hveragerði, svo sem greint var. Verður að telja samkvæmt því, sem rakið hefur verið, að Þórisós s/f hafi haft með höndum atvinnurekstur í Hveragerðishreppi þess eðlis, að þar hafi

verið um að ræða heimilisfasta atvinnustofnun í skilningi ákvæða a liðs 1. mgr. 12. gr. laga nr. 51/1964 og a liðs 1. mgr. 40. gr. laga nr. 8/1972, sbr. og 2. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 81/1962. Var því heimil álagning aðstöðugjalds á Þórisós s/f í Hveragerðishreppi árin 1971, 1972 og 1973 svo og viðlagagjalds árið 1973, sbr. 3. tl. 8. gr. laga nr. 4/1973.

Samkvæmt þessu ber að staðfesta niðurstöðu hins áfrýjaða dóms að öðru leyti en því, að rétt þykir, að málskostnaður í héraði falli niður.

Þá er og rétt, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður að öðru leyti en því, að málskostnaður í héraði á að falla niður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

S é r a t k v æ ð i

hæstaréttardómaranna Björns Sveinbjörnssonar og Þórs Vilhjálmssonar.

Af gögnum máls verður séð, að Þórisós s/f hafði á leigu húsnæði að Breiðumörk 23 (Hverabökkum) í Hveragerði frá því í október 1970 og þar til í apríl eða maí 1971. Þar var svefnstaður og mótuneyti fyrir hluta þeirra starfsmanna félagsins, sem unnu við Suðurlandsveg, og einhver skrifstofuaðstaða fyrir mælingamenn og verkfræðinga svo og einhver aðstaða til fristundastarfa. Síðan hafði félagið notið af lóð í hreppnum við kvenfélagshúsið fram undir áramótin 1971—1972. Þar hafði félagið svefnstað og mótuneyti fyrir starfsfólk í færanlegum vögnum (strætisvögnum). Félagið hafði einnig svefnstað og mótuneyti fyrir starfsfólk í Gufudal í Ölfusi frá hausti 1970 til 1. júní 1971, og þar var jafnframt einhver skrifstofuaðstaða. Óljóst er, hverja aðstöðu félagið hafði í Hveragerði árið 1972, en gögn benda til, að aðalaðsetur félagsins vegna lagningar Suðurlandsvegar hafi það ár verið undir Ingólfsfjalli í Ölfusi. Fram er kom-

ið, að aðalstarfsemi félagsins var á þrem stöðum á árunum 1970—1972, við Suðurlandsveg, við Vesturlandsveg og við Þórisvatn. Framkvæmdirnar við Suðurlandsveg voru umfangsminnstar af þessum þrem verkþáttum.

Um aðstöðugjald það, sem um er fjallað í máli þessu, gildir III. kafli laga nr. 51/1964 að því er varðar gjaldárið 1971, en V. kafli laga nr. 8/1972 að því er varðar gjaldárin 1972 og 1973, svo og reglugerð nr. 81/1962, sem er sett samkvæmt heimild í lögum nr. 69/1962, er þá giltu um tekjustofna sveitarfélaga.

Þegar virt er starfsemi sú, sem Þórisós s/f hafði með höndum við lagningu Suðurlandsvegar árin 1970, 1971 og 1972, svo og rekstraraðstaða félagsins í Hveragerðishreppi vegna starfsemi þessarar, sem áður er lýst, verður ekki talið, að félagið hafi haft heimilisfasta atvinnustofnun þar samkvæmt ákvæðum a liðs 1. mgr. 12. gr. laga nr. 51/1964 og a liðs 1. mgr. 40. gr. laga nr. 8/1972, sbr. 2. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 81/1962. Er áfrýjanda því að okkar áliti ekki skylt að greiða aðstöðugjald til Hveragerðishrepps vegna áðurgreindrar starfsemi þessi ár. Teljum við því, að sýkna beri áfrýjanda af kröfum stefnda í máli þessu og láta málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti falla niður.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 21. janúar 1977.

I.

Mál þetta, sem tekið var til dóms 13. janúar sl., höfðaði sveitarstjóður Hveragerðishrepps með stefnu, birtri 20. október 1975, gegn Þórisósi h/f, Skarði, Lándmannahreppi, Rangárvallasýslu, vegna Þórisóss s/f til greiðslu skuldar að fjárhæð kr. 1.252.447 með 1% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði af kr. 126.600 frá 1. janúar 1972 til 1. janúar 1973, en af kr. 766.000 frá þeim degi til 16. maí 1973, en 1½% dráttarvöxtum frá þeim degi til 1. janúar 1974, en af kr. 1.252.447 frá þeim degi til 16. júlí 1974, en 2% dráttarvöxtum frá þeim degi til greiðsludags og málskostnaðar skv. gjaldskrá LMFÍ.

Stefndi krefst sýknu af dómkröfum stefnanda og að honum verði tildæmdur málskostnaður úr hendi stefnanda að mati réttarins. Við munnlegan málflutning var vaxtakröfu stefnanda sérstaklega mótmælt.

Málsaðiljar hafa samið um varnarþing hér fyrir dómi.
Leitað hefur verið um sáttir í máli þessu, en án árangurs.

II.

Stefnandi segir hina umstefndu skuld vera vegna ógreiddra gjalda til sveitarsjóðs Hveragerðishrepps fyrir árin 1971, 1972 og 1973, sem sundurliðast svo:

Aðstöðugjald ársins 1971	kr.	126.600
Aðstöðugjald ársins 1972	—	639.400
Aðstöðugjald ársins 1973	—	317.812
Viðlagasjóðsgjald af aðstöðugjaldsstofni ársins 1973	—	168.635

Samtals kr. 1.252.447

Stefnandi lýsir málavöxtum á þá leið, að verktakafyrirtækið Þórisós s/f hafi árið 1970 hafið framkvæmdir við Suðurlandsveg og hafi vegna þessara framkvæmda haft margs konar starfrækslu í Hveragerðishreppi. Í Hveragerði hafi þá verið skrifstofa með 2 til 3 manna starfsliði og starfsmannaíbúðir fyrir um 40 manns og mötuneyti. Þessi starfræksla hafi átt sér stað árin 1970 til 1973 og hafi því verið lögð aðstöðugjöld á Þórisós s/f vegna þessarar starfsemi.

Við álagningu gjalda árið 1973 hafi skattstjóri Suðurlandsumdæmis lagt aðstöðugjald á Þórisós s/f vegna starfrækslunnar í Hveragerði, og skyldi Þórisós s/f greiða til sveitarsjóðs Hveragerðis kr. 317.812 í aðstöðugjald, jafnframt hafi verið lagt á Þórisós s/f að greiða viðlagagjald af aðstöðugjaldsstofni, kr. 168.635. Þessa álagningu hafi Þórisós s/f kært til skattstjóra svo og álagningu aðstöðugjalda fyrir árið 1972, en hann hafi staðfest álagninguna. Ekki hafi félagið viljað una því og hafi kært nefnda álagningu aðstöðugjalda til ríkisskattanefndar með bréfi, dags. 25. maí 1974, og hafi krafist þess, að gjaldið yrði fellt niður. Ríkisskattanefnd hafi staðfest úrskurð skattstjóra með úrskurði, uppkveðnum 23. maí 1975.

Aðstöðugjald álagt 1971 hafi hins vegar ekki verið kært til ofangreindra aðilja.

Þrátt fyrir það að fyrir liggi úrskurður ríkisskattanefndar um gjaldskyldu Þórisóss s/f (nú Þórisóss h/f), neiti félagið enn að greiða þessi gjöld til sveitarsjóðs Hveragerðishrepps.

Sigurður Pálsson, sveitarstjóri Hveragerðishrepps, var yfir-

heyrður hér fyrir dómi vegna þessa máls. Fram kom hjá sveitarstjóranum, að Þórisós hafi verið með aðstöðu fyrir mötuneyti í húsi að Breiðumörk 23 og hafi fengið lánaða lóð hjá Hveragerðishreppi fyrir vagna og hjólhýsi, sem hafi verið svefnpláss og önnur aðstaða fyrir mannskapinn. Þessi aðstaða hafi verið við götur og á byggðu svæði í Hveragerðishreppi. Ekki gat sveitarstjórinn fullyrt um það, hvort stefndi hafi notað þessa aðstöðu í Hveragerðishreppi við verkframkvæmdir sínar utan hreppsins. Sveitarstjórinn sagði, að stefndi hefði verið með mötuneyti og svefnpláss fyrir sína menn og einhvers konar aðstöðu fyrir verkstjóra og fyrir stjórnina á þessu verki. Ekki hafi stefndi verið með sérstaka skrifstofu, en muni hafa haft sína stjórnunar- aðstöðu í vögnunum, sem hann hafi verið með á lóð hreppsins. Sveitarstjórinn sagði, að stefndi hefði byrjað með aðstöðu sína innan Hveragerðishrepps á árinu 1970, en kvaðst ekki muna, hvenær hann hætti. Sveitarstjórinn kvaðst aldrei hafa heyrt á það minnst, að stefndi hafi haft aðstöðu í Gufudal eða undir Ingólfsfjalli á þessum tíma.

Hinn 13. janúar sl. var Þorkell Guðbjartsson yfirheyrður hér fyrir dómi vegna máls þessa. Þorkell viðurkenndi undirskrift sína á dskj. nr. 17 og kvað efni vottorðsins rétt. Vottorðið er svohljóðandi:

„Það vottast hér með, að verktakafyrirtækið Þórisós s.f. leigði húsnæði hjá mér að Breiðumörk 23, Hveragerði, á tímabilinu okt. 1970 — maí 1971 fyrir mötuneyti og svefnpláss fyrir starfsmenn sína vegna framkvæmda við Suðurlandsveg.“

Þorkell sagði, að stefndi hefði flutt inn með starfsmenn sína í húsnæði að Breiðumörk 23 undir mánaðamót október og nóvember 1970. Á sama tíma hafi mötuneyti stefnda tekið til starfa að Breiðumörk 23. Allir starfsmenn stefnda hafi borðað í mötuneyti þessu. Á sama tíma og stefndi hafði húsnæði Þorkels á leigu hafi stefndi verið með aðstöðu í Gufudal og hafi eitthvað af starfsmönnum stefnda sofði þar. Eftir að stefndi flutti með starfsemi sína úr húsi Þorkels, hafi stefndi verið með mötuneyti og svefnpláss fyrir starfsmenn sína í vögnum við kvenfélagsheimilið Bergþóru í Hveragerði. Þessi starfsemi hafi að minnsta kosti verið fram á haust 1971. Þorkell hélt, að stefndi hefði farið með starfsmenn sína úr Gufudal um sama leyti og stefndi hætti að nota húsnæði Þorkels.

Þorkeli var sýnt dskj. nr. 25, og sagði hann það vera húsaleigureikning frá sér og muni það vera yfir alla húsaleigu, sem

hann fékk frá stefnda. Skrifstofuhúsnæðið, sem greint er á dskj. nr. 25, hafi verið til afnota fyrir mælingamenn.

Páll Hannesson, fyrrverandi framkvæmdastjóri stefnda, var yfirheyrður hér fyrir dómi vegna máls þessa 20. maí sl. og 13. janúar sl. Hinn 20. maí sl. leiðrétti Páll málavaxtalýsingu í greinargerð lögmanns stefnda að því leyti, að framkvæmdatími á árinu 1971 muni hafa verið frá 1. janúar og fram undir áramót, en ekki til 31. október, eins og stendur í greinargerðinni.

Fram kom hjá framkvæmdastjóranum, að þegar verkið var hafið um mánaðamótin september/október 1970, hafi stefndi verið búinn að gera leigusamninga um að leigja Gufudal yfir vetrarmánuðina. Þetta sé gamall bóndabær og hafi stefndi átt að rýma húsnæðið 1. júní 1971. Um áramótin hafi stefndi gert leigusamning við þáverandi eiganda að Hverabökkum í Hveragerði. Húsið hafi þurft mikilla lagfæringa og breytinga við og hafi eigandi hússins ætlað að leigja stefnda það yfir sumarið frá þeim tíma, þegar leigusamningurinn rynni út í Gufudal, og fram að áramótum hafi verið talað um. Í apríl 1971 hafi stefndi fengið að flytja inn í húsnæðið hálfinnréttað með einhverja menn, en öll aðalaðstaðan hafi verið uppi í Gufudal. Mötuneytið hafi verið flutt úr Gufudal niður í Hveragerði um miðjan maí á árinu 1971. Skrifstofustörf hafi verið unnin í Reykjavík, en erfitt sé að segja með svona verk, hvað eigi að flokka sem skrifstofustörf, en í kringum verkstjórn sé heilmikil skrifinnnska, sem þurfi að ganga frá. Launaútreikningar fyrir þetta verk hafi verið unnir í Reykjavík. Önnur skrifstofustörf eða stjórnunarstörf hafi verið unnin af framkvæmdastjóranum og Leifi Hannessyni og megi segja, að það hafi verið uppi við Þórisvatn stundum og stundum í Reykjavík.

Fram kom hjá framkvæmdastjóranum, að þessa aðstöðu að Hverabökkum hafi stefndi haft fram undir áramót 1971/1972. Síðan hafi stefndi greitt húsaleigu þar fyrir janúar 1972. Á árinu 1972 hafi stefndi haft aðstöðu vegna Suðurlandsveggar á þremur mismunandi stöðum og hafi það allt saman verið flytjanlegar vinnubúðir, mestmegnis hafi það byggst á strætisvögnum, sem hafi verið staðsettir á tveimur stöðum við Ingólfsfjall, og síðan hafi þeir verið í Hveragerði. Sumarið 1972 hafi stefndi verið um tíma innan Hveragerðishrepps. Þegar stefndi hafði aðstöðu innan Hveragerðishrepps, hafi að megninu til verið unnið að vegalagningu utan hreppsins vegna þess, að mestur hluti vegalagningarinnar hafi farið fram utan hreppsins.

Fram kom hjá framkvæmdastjóranum, að Breiðamörk 23 í Hveragerði sé sama húsnæðið og hann talaði um sem Hverabakka. Vegna vottorðs Þorkels Guðbjartssonar tók framkvæmdastjórinn fram, að vottorðið væri rangt að því leyti, að Þorkell segi, að stefndi hafi leigt húsnæði hjá honum á tímabilinu október 1970 til maí 1971. Hið rétta sé, að stefndi hafi flutt inn í húsnæði Þorkels í maí 1971, en stefndi hafi greitt honum fyrir fram til þess að standa straum af innréttingum. Þorkeli hafi svo verið greidd húsaleiga fram til janúar 1972.

Ekki kvað framkvæmdastjórinn stefnda geta upplýst, hvaða hluti aðstöðugjaldsstofnsins stafi af framkvæmdum innan marka Hveragerðishrepps og hvaða hluti aðstöðugjaldsstofnsins stafi af framkvæmdum þar, sem notast var við aðstöðu í Hveragerðishreppi. Gerður hafi verið einn verksamningur við Vegagerð ríkisins, sem náð hafi yfir það að undirbyggja og leggja slitlag og ganga frá að öllu leyti veginum frá miðjum Kömbum og niður að Ölfusi, en ekki hafi verið aðgreint í verksamningnum, hvað var unnið í hverju sveitarfélagi. Vegagerðin ætti að geta farið eitthvað nærri um það, svona með 20%—30% nákvæmni, hvað mikið af þessum verksamningi væri innan Hveragerðis.

Fram kom hjá framkvæmdastjóranum, að samkvæmt verksamningnum hafi Vegagerð ríkisins borið að láta verktakanum í té athafnasvæði. Þessi svæði hafi verið tvö, annað í Hveragerði, en hitt hjá Ingólfssjalli. Nýting stefnda á þessu athafnasvæði í Hveragerði hafi verið í því fólgin að staðsetja þar strætisvagna, sem notaðir voru sem vinnubúðir, einnig muni vinnuvélum einstaka sinnum hafa verið lagt þar og þar verið geymt efni, frá því að það kom frá Reykjavík og þangað til það var notað í veginn. Vinnubúðirnar undir Ingólfssjalli hafi verið hliðstæðar búðunum í Hveragerði. Ekki hafi eins margir strætisvagnar verið fluttir niður að Ingólfssjalli, þar hafi stefndi verið með færri menn.

Framkvæmdastjórinn taldi, að hægt væri að finna út með hálfmánaðar nákvæmni, hve lengi stefndi hafi verið á hverjum tíma á hverjum stað. Ein dagsetning sé örugg og það sé, að stefndi hafi rýmt Gufudal að fullu 1. júní 1971. Framkvæmdastjórinn hélt, að menn stefnda hefðu farið frá Hveragerði í lok september 1972, en strætisvagnarnir muni hafa verið þar lengur.

Hinn 13. janúar sl. kom Páll Hannesson, fyrrverandi framkvæmdastjóri stefnda, á ný fyrir dóm til yfirheyrslu. Hann sagði framburð sinn 20. maí sl. um leigu á húsnæði Þorkels Guð-

bjartssonar á misskilningi byggðan. Stefndi muni hafa tekið húsnæði Þorkels á leigu haustið 1970 og flutt inn síðustu dagana í nóvember. Húsnæðið hafi verið mjög ófullkomið, þegar flutt var inn, en þá hafi allt verið orðið fullt í Gufudal. Eftir að húsnæði Þorkels var tekið í notkun, hafi verið starfrækt þar mötuneyti, en áfram hafi verið framreitt morgunkaffi og kvöldkaffi í Gufudal fyrir þá, sem þar sváfu. Allir starfsmenn stefnda hafi borðað hádegismat í mötuneytinu að Breiðumörk 23, eftir að það tók til starfa, en það hafi ekki verið fyrr en seinni hlutann í nóvember 1970. Páll Hannesson tók fram, að í Hveragerðishreppi hefðu ekki verið unnin skrifstofustörf, þau skrifstofustörf, sem unnin hafi verið fyrir austan, þ. e. úrvinnsla á mælingum, hafi verið unnin í Gufudal. Það húsnæði, sem á reikningnum á dskj. nr. 25 sé kallað skrifstofuhúsnæði, hafi verið notað fyrir borðtennis.

Eftir að stefndi hætti að hafa afnot af húsnæði Þorkels Guðbjartssonar og húsnæðinu í Gufudal, þá hafi stefndi verið með aðstöðu sína, mötuneyti, svefnpláss og parkeringspláss, á lóð í Hveragerði og hafi mötuneyti og svefnpláss verið í vögnum. Á meðan stefndi hafði aðstöðu í Gufudal og á Hverabökkum, hafi stefndi ekki haft afnot af lóð frá Hveragerðishreppi. Ekki gat Páll Hannesson upplýst, hve lengi stefndi hafi verið með aðstöðu í vögnum í Hveragerðishreppi. Vagna þessa hafi stefndi haft á leigu, á reikningum sé leigutími ekki tilgreindur (sic), en Páll kvaðst halda, að vagnarnir hefðu ekki verið notaðir lengur en fram í september eða október 1971 í Hveragerði. Á árinu 1972 hafi aðstaðan aðallega verið undir Ingólfsfjalli.

Gunnar Magnússon, fyrrverandi bókhaldari, skrifstofustjóri og gjaldkeri hjá stefnda, var yfirheyrður hér fyrir dómi vegna máls þessa. Gunnar Magnússon kvaðst hafa hafið störf hjá Þórisósi s/f í ágúst eða september 1971 og hafa unnið við bókhald hjá því fyrirtæki, meðan það hélt áfram störfum. Síðan hafi Þórisós h/f yfirtekið starfsemina 1973 og hjá því fyrirtæki kvaðst Gunnar hafa unnið þar til sumarið 1976.

Gunnar sagði reikningana á dskj. nr. 25 og 26 vera yfir leigu stefnda á húsnæði í Gufudal í Ölfusi. Útgjöldum stefnda hafi á framtölum 1971, 1972 og 1973 verið skipt eftir verkefnum. Útgjöldum hafi verið haldið aðgreindum fyrir hvert verkefni fyrir sig, en ekki sérgreindum eftir því, í hvaða sveitarfélögum þau urðu til. Við lagningu Suðurlandsvegar hafi verið haldinn reikningur yfir verkið í heild. Þetta hafi verið á einum samn-

ingi við Vegagerð ríkisins og kostnaðarhliðin hafi verið bundin við verkið, en ekki við sveitarfélag. Ekki hafi verið sundurliðað eftir því, hvort notast hafi verið við vinnubúðir í Hveragerði eða undir Ingólfssfjalli.

Eftir að fyrst kom fram krafa frá Hveragerðishreppi um aðstöðugjald, hafi ekki verið breytt um aðferð við bókhaldið, þannig að farið væri að sundurliða það eftir aðstöðu. Skipting á milli sveitarfélaga, sem fram komi frá skattstjóra Suðurlandsumdæmis á dskj. nr. 21, sé eingöngu verk skattstjórans. Í framtali fyrir tækisins sé kostnaðarhliðinni skipt upp eftir verkamningum, en ekkert minnst á ákveðin sveitarfélög í því sambandi. Reikningur á dskj. nr. 28 sé reikningur yfir vegaframkvæmdir, sem stefndi hafi unnið fyrir Hveragerðishrepp. Útgjöld stefnda vegna þessara framkvæmda hafi verið færð á kostnað Suðurlandsvegar í framtali. Tæknilega hafi verið mjög öruggt að greina á milli útgjalda af vegalagningu í Hveragerðishreppi, sem gerð hafi verið fyrir hreppinn, og vegalagningu við Suðurlandsveg, sem sé fyrir Vegagerð ríkisins. Þetta hafi verið unnið með sömu tækjum og sama mannskap á sama tíma.

III.

Af hálfu stefnanda eru kröfur rökstuddar með vísan til úrskurðar ríkisskattaneðndar frá 23. maí 1975 varðandi greiðsluskyldu stefnda á aðstöðugjöldum til stefnanda, en þar segir m. a. svo:

„Skattstjóri Suðurlandsumdæmis ákvað kæranda 1973 heildarstofn til aðstöðugjalds kr. 290.302.119.00 og skipti honum til álagningar milli þriggja sveitarfélaga. Í hlut Hveragerðishrepps komu 11.17%, Ásahrepps 23.56% og Mosfellshrepps 65.27%.

Með bréfi, dags. 25. mars 1974, gerði skattstjóri kæranda að greiða til Hveragerðishrepps aðstöðugjald að fjárhæð kr. 317.812.00 auk viðlagagjalds, kr. 168.635.00. Aðstöðugjaldið nam 0.98% af gjaldstofni og viðlagagjaldið 0.52%. Kærandi taldi þessa gjaldtöku ekki heimila og kærði hana til skattstjóra, sem staðfesti álagninguna með úrskurði, dags. 6. maí 1974. Úrskurði þessum skaut kærandi til ríkisskattaneðndar með bréfi, dags. 25. maí, með þeirri kröfugerð, að gjaldið yrði fellt niður.

Úrskurður skattstjóra er staðfestur með vísun til forsendna hans sem og þess, er greinir í úrskurði ríkisskattaneðndar, uppkveðnum í dag, um gjaldskyldu kæranda í Ásahreppi eins og við á.“

Jafnframt er af hálfu stefnanda um rökstuðning fyrir kröfum vísað til 12. gr. laga nr. 51 frá 1964, sem hafi leyst af hólmi lög nr. 69 frá 1962, en þar séu ákvæði, sem veiti heimild til álagningar aðstöðugjalds utan heimilissveitar, ef aðili reki heimilisfasta atvinnustofnun, svo sem útibú, annars staðar en í heimilisveit. Sams konar ákvæði sé nú í 40. gr. laga nr. 8 frá 1972.

Þórisós s/f sé skráð að Skarði, Landmannahreppi í Rangárvallasýslu, en hafi haft heimilisfasta atvinnustofnun í Hveragerði á árunum 1970—1973. Sú starfræksla, sem þar hafi farið fram, hafi verið þess eðlis, að 12. gr. laga nr. 51 frá 1964 taki til hennar, sbr. og lög nr. 8 frá 1972, 40. gr. Í þessu sambandi er bent á það, sem segir í dskj. nr. 10 á bls. 3—5 um forsendur skattstjóra, en þar segir m. a. svo:

„Forsendur skattstjóra:

Eins og fram hefir komið í gögnum þessa máls, fór engin atvinnustarfsemi fram í Landmannahreppi á árinu 1971 á vegum félagsins, og verður því að álíta, að enda þótt félagið hafi þar skráð lögheimili, skapi það ekki aðstöðugjaldsskyldu til sveitarfélagsins.

Í greinargerð yðar til ríkisskattanefndar og einnig í rekstrarreikningi félagsins fyrir umrætt ár kemur fram, að aðalframkvæmdir þess voru á þrem stöðum á þessu ári með skrifstofu og mötuneyti á hverjum stað, og umfangsmestar voru þessar framkvæmdir við Þórisvatn. Varðandi þau rök yðar, að starfsemin hafi ekki farið fram innan marka Ásahrepps, þá verður að telja, að svæði þessu verði ekki frekar skipað innan marka annars sveitarfélags og að með lögum nr. 52/1972 sé verið að taka af vafaatriði, hvað þetta varðar.

Með úrskurði skattstjóra, dags. 31. okt. 1972, var álagt aðstöðugjald í Ásahreppi fellt niður með vísan til úrskurðar ríkisskattanefndar í máli, er talið var hliðstætt og gæfi tilefni til að ætla, að félaginu bæri að greiða aðstöðugjald til Reykjavíkurborgar. Nú hefir hinsvegar verið úr því skorið af ríkisskattanefnd, að félagið var ekki gjaldskyld í Reykjavík. Einnig hafa ýmsar nýjar upplýsingar komið fram varðandi starfsemina við úrskurð málsins hjá ríkisskattanefnd. Verður því ekki fallist á, að skattstjóra bresti heimild til að taka málið upp að nýju, eins og gert hefir verið.

Af framangreindu er ljóst, að meginhluti af tekjum kæranda á þeim tíma, er hann stundaði verktöku, er runninn frá þremur aðalverkum, þ. e. framkvæmdunum við Þórisvatn kr. 351.0 millj.,

við Suðurlandsveg kr. 77.5 millj. og við Vesturlandsveg kr. 212.1 millj. Er hér um að ræða sem næst 9/10 hluta af heildartekjum hans á þessum tíma. Ekkert af framkvæmdunum fór fram í heimilissveit hans, Landmannahreppi. Í málinu er heldur ekki komið fram, að kærandi hafi haft önnur tengsl við það sveitarfélag en telja þar heimilisfang sitt í tilkynningu til firmaskrár.

Samkvæmt 40. gr. laga nr. 8/1972 um tekjustofna sveitarfélaga er aðalreglan, að gjaldskyldan er bundin við lögheimilissveit eða sveitarfélag, þar sem aðalatvinnurekstur fer fram. Grein þessi er komin óbreytt úr 12. gr. laga nr. 69/1962. Í athugasemd við þá grein frumvarps að þeim lögum segir m. a.: „Það leiðir af því, að aðstöðugjald er greiðsla fyrir þjónustu eða verðmæti, að lögheimili gjaldanda skiptir ekki máli. Þar sem starfsemin fer fram, skal greiða gjaldið, þó að gjaldandi eigi annars staðar lögheimili.“ Eins og tengslum kæranda við Landmannahrepp var varið og þar sem með framangreindu ákvæði var að því stefnt, að atvinnusveit nyti réttar til álagningar, a. m. k. eigi síður en lögheimilissveit, ber í þessu tilviki að telja kæranda gjaldskyldan eftir atvinnustöðvum sínum fremur en lögheimili.

Skattstjóri ákvað kæranda 1972 stofn til aðstöðugjalds kr. 331.2 millj. og skipti honum til álagningar milli þriggja hreppa. Í hlut Ásahrepps komu 59.1%. Fjárhæð gjaldstofnsins hefir út af fyrir sig ekki sætt andmælum af hálfu kæranda og eigi heldur skipting hans, ef á annað borð yrði talið um gjaldskyldu að ræða í viðkomandi sveitarfélögum. Af hálfu hreppanna er krafist staðfestingar á þessari skiptingu. Það þykir í bestu samræmi við tilgang 40. gr. laganna um tekjustofna sveitarfélaga að binda álagningarréttinn í þessu tilviki ekki við eitt sveitarfélag, enda stafa tekjur kæranda ekki að meiri hluta til frá verkframkvæmdum í einu sveitarfélagi, þegar miðað er við allt tímabilið, sem verktakan var stunduð. Með þessu er heldur ekki á kæranda hallað, þar sem einungis er um að ræða skiptingu á heildargjaldstofni milli fleiri aðila.“

Gjaldskylda Þórisóss s/f virðist því skýr og ótvíræð.

Í greinargerð stefnanda kemur fram, að Þórisós h/f sé stefnt vegna Þórisóss s/f og sé það gert vegna þess, að sameignarfélagið hafi verið lagt niður, en hlutafélag með sama nafni hafi tekið við sköttum og skyldum þess svo og öllum eignum, sbr. tilkynningu í Lögbirtingablaði, 40. tbl. 1973.

Við munnlegan málflutning var því haldið fram af hálfu stefnanda, að vegna framkvæmda stefnda við lagningu Suðurlands-

vegar hafi sveitarfélögin Ölfushreppur og Selfosshreppur ekki krafist stefnda um greiðslu aðstöðugjalda.

Af hálfu stefnda er því haldið fram, að tilkynningar um álagningu aðstöðugjalda árin 1971 og 1972 hafi borist svo seint til stefnda, að kærufrestir til skattayfirvalda hafi verið út runnir. Því hafi einungis verið kærð álagningin 1973, en ríkisskattanefnd hafi í ógáti tekið fram í úrskurði sínum á dskj. nr. 10, að aðstöðugjald álagt í Hveragerðishreppi 1972 standi óbreytt.

Á árunum 1970 til 1972 hafi Þórisós s/f haft með höndum verkframkvæmdir við gerð Suðurlandsvegar á kaflanum frá neðstu beygju í Kömbum og austur að Ölfusárbrú, alls 14.1 km að lengd. Af þessum vegi hafi 10.2 km verið innan Ölfushrepps, 2.3 km innan Hveragerðishrepps og 1.6 km innan Selfosshrepps. Auk þess hafi Þórisós s/f lagt olíumöl á nokkrar götur í Hveragerði í ágústmánuði 1972, en það hafi verið verkframkvæmd fyrir um það bil hálfa milljón króna. Af þessum verkframkvæmdum í heild hafi því einungis lítill hluti verið innan marka Hveragerðishrepps. Framkvæmdatíminn á hverju ári hafi verið sem hér segir:

Árið 1970, 1. okt. til 31. des.

Árið 1971, 1. jan. til 31. okt.

Árið 1972, 15. maí til 15. okt.

Við framkvæmdir þessar hafi Þórisós s/f haft vinnubúðaaðstöðu á nokkrum stöðum, þ. e. í Gufudal í Ölfushreppi, í Hveragerði og undir Ingólfsfjalli, en þó aldrei nema á einum stað í einu. Verði nánar upplýst um þennan þátt málsins síðar. Almenn skrifstofustörf vegna framkvæmdanna hafi verið unnin í Reykjavík og langmestur hluti starfsliðsins við framkvæmdirnar hafi átt heima í Reykjavík og allra næsta nágrenni höfuðborgarinnar.

Af framangreindu megi ljóst vera, að Þórisós s/f hafi ekki rekið heimilisfasta atvinnustarfsemi í Hveragerðishreppi. Þar hafi hvorki verið lögheimili félagsins né aðalatvinnustarfsemi. Þess vegna skorti lagagrundvöll til álagningar aðstöðugjalda og viðlagagjalds. Um þetta efni er jafnframt vísað til dskj. nr. 14, 15 og 16.

Aðstöðugjaldsstofninn sé greinilega of hár út af fyrir sig, þar sem hann sé miðaður við allar framantaldar verkframkvæmdir, þ. e. einnig þær, sem fram hafi farið innan Ölfushrepps og Selfosshrepps.

Í dskj. nr. 14, sem er afrit af bréfi lögmanns stefnda til skattstjóra Suðurlandsumdæmis, dags. 9. mars 1974, segir m. a. svo:

„Um meinta aðstöðugjaldsálagningu til Hveragerðishrepps fyrir starfsárið 1972 nægir að benda á í fyrsta lagi, að einungis sáralítill hluti (ca. 4%) af heildarframkvæmdum fyrirtækisins fór fram í Hveragerðishreppi og nágrenni á árinu 1972. Í öðru lagi hafði Þórisós s.f. einvörðungu bráðabirgðaaðstöðu í Hveragerði á þessu ári, en hvorki heimilisfasta atvinnustofnun né útibú. Álagning aðstöðugjalds þar á því ekki stoð í lögum.“

Í dskj. nr. 15, sem er afrit af bréfi lögmanns stefnda til skattstjóra Suðurlandsumdæmis, dags. 29. mars 1974, segir svo:

„Með bréfi yðar, dags. 25. mars 1974, tilkynnið þér álagningu aðstöðugjalds á Þórisós s.f. til Hveragerðishrepps að fjárhæð kr. 317.812.00 vegna starfsemi félagsins við Suðurlandsveg á árinu 1972. Jafnframt er í bréfinu tilkynnt álagning viðlagagjalds á félagið að fjárhæð kr. 168.635.00.

Fyrir hönd gjaldanda leyfi ég mér að kæra þessa álagningu og krefjast niðurfellingar beggja gjaldanna. Vísa ég í því efni til bréfs míns til yðar, dags. 9. mars 1974, og þeirra gagna, er því fylgdu. Ljóst er, að Þórisós s.f. átti ekki lögheimili í Hveragerðishreppi á árinu 1972 og hafði þar hvorki aðalatvinnurekstur sinn né heimilisfasta atvinnustofnun á því ári. Álagningin er því óheimil með vísan til 1. mgr. 40. gr. laga nr. 8/1972. Þess ber að geta, að af framkvæmdum við Suðurlandsveg á árinu 1972 fór um það bil helmingur fram utan Hveragerðishrepps.

Ég mótmæli sérstaklega fjárhæð aðstöðugjaldsstofnsins, sem er kr. 32.429.821.00. Ef álagningarheimild væri fyrir hendi, ætti gjaldstofninn að vera sem næst helmingurinn af kr. 12.338.689.00.“

Í dskj. nr. 16, sem er kæra til ríkisskattanefndar, dags. 25. maí 1974, er kært til nefndarinnar álagt aðstöðugjald á stefnda í Hveragerðishreppi, að fjárhæð kr. 317.812, vegna starfsemi félagsins við Suðurlandsveg á árinu 1972. Jafnframt er kært viðlagagjald af sama aðstöðugjaldsstofni að fjárhæð kr. 168.635.

Í kæru þessari segir m. a. svo:

„Framkvæmdirnar við Suðurlandsveg á árinu 1972 stóðu yfir á tímabilinu frá maí—október. Um það bil helmingur framkvæmdanna fór fram utan Hveragerðishrepps. Vinnubúðaaðstaða var í Hveragerði. Þessar framkvæmdir námu sem næst 4% af heildarframkvæmdum félagsins á árinu 1972. Þórisós s.f. átti ekki lögheimili í Hveragerðishreppi og hafði þar hvorki aðalatvinnurekstur sinn né heimilisfasta atvinnustofnun á árinu 1972. Álagning aðstöðugjalds er því óheimil með vísan til 40.

gr. laga nr. 8/1972, sbr. og úrskurð ríkisskattaneðndar frá 8. sept. 1972 í máli verktakafyrirtækisins Ístaks. Sætir viðlagagjaldið sömu örlögum.“

Við munnlegan málflutning var því lýst yfir af hálfu stefnda, að fjárhæð aðstöðugjaldsstofnsins væri ekki andmælt, en því sé andmælt, að hægt sé að skipta framkvæmdum stefnda við Suðurlandsveg á milli þriggja sveitarfélaga. En væri það svo, að eitt sveitarfélag ætti rétt til aðstöðugjalds vegna framkvæmda stefnda við lagningu Suðurlandsvegar, þá væri fjárhæð aðstöðugjaldsstofnsins ekki vefengd.

Lagning Suðurlandsvegar hafi verið lítið brot af atvinnurekstri stefnda og innan Hveragerðishrepps hafi ekki verið nema 1/6 af lagningu Suðurlandsvegar. Ekki sé hægt að halda því fram, að aðalatvinnurekstur sé í mörgum sveitarfélögum á sama tíma. Það sé skattayfirvalda að sanna aðstöðu, sem skapi skattlagningarheimild.

Við munnlegan málflutning var vaxtakröfu stefnanda sérstaklega mótmælt. Síðasta aðstöðugjald hafi verið lagt á 24. mars 1974, ekki sé hægt að krefja um vexti fyrr en eftir álagningu. Vextir eigi að vera 1½%, en ekki 2%, skv. 43. gr. laga nr. 8 frá 1972.

IV.

Álit dómsins.

Aðstöðugjald það, sem um er deilt í máli þessu, var lagt á Þórisós s/f. Samkvæmt tilkynningu til hlutafélagaskrár Rangárvallasýslu, dags. 3. febrúar 1973 og birtri í Lögbirtingablaði 30. maí 1973, tók Þórisós h/f við öllum rekstri Þórisóss s/f frá og með 1. jan. 1973. Heimilisfang beggja félaganna var að Skarði. Landmannahreppi. Í máli þessu er Þórisós h/f stefnt vegna Þórisóss s/f. Aðild stefnda er ekki vefengd.

Fram er komið, að Ölfushreppur og Selfosshreppur hafa ekki krafðið stefnda um aðstöðugjald vegna framkvæmda Þórisóss s/f við lagningu Suðurlandsvegar.

Núgildandi lög um aðstöðugjald eru lög nr. 8 frá 1972. Þau lög leystu af hólmi lög nr. 51 frá 1964, sem aftur leystu af hólmi lög nr. 62 frá 1962. Samkvæmt greinargerð með frumvarpi að lögum nr. 69 frá 1962 er grundvöllur lagaheimildar um aðstöðugjald sá, að sveitarfélögin hafi varið fé til vegagerða, brunavarna og ýmissa félagslegra framkvæmda, sem íbúarnir eru ekki krafðir sérstaks endurgjalds fyrir og atvinnurekstur njóti góðs

af. 40. gr. nógildandi laga er samhljóða 12. gr. laga nr. 51 frá 1964 og 12. gr. laga nr. 69 frá 1962. Grein þessi heimilar innheimtu aðstöðugjalds hjá gjaldanda í öðru sveitarfélagi en þar, sem hann á lögheimili eða hefur aðalatvinnurekstur sinn, ef hann rekur þar fiskkaup, fiskverkun eða hefur þar heimilisfasta atvinnustofnun, svo sem útibú, og verði þá ekki lagt aðstöðugjald á hann að því leyti annars staðar. Í athugasemdum við 12. gr. laga nr. 69 frá 1962 segir m. a.: „Það leiðir af því, að aðstöðugjaldið er greiðsla fyrir þjónustu eða verðmæti, að lögheimili gjaldanda skiptir ekki máli. Þar sem starfsemin fer fram, skal greiða gjaldið, þó að gjaldandi eigi annars staðar lögheimili.“

Eftir því, sem fram er komið undir rekstri máls þessa, hefur stefndi ekki haft með höndum framkvæmdir í lögheimilissveit sinni. Á tíma þeim, sem hér um ræðir, þ. e. árin 1970, 1971 og 1972, mun meginhluti af tekjum stefnda vera runninn frá þremur aðalverkum, þ. e. framkvæmdum við Þórisvatn, við Vesturlandsveg og við Suðurlandsveg.

Framantalin lagaákvæði, þ. e. 40. gr. laga nr. 8 frá 1972 og 12. gr. laga nr. 51 frá 1964 þykja heimila stefnanda að krefja stefnda um aðstöðugjald vegna lagningar Suðurlandsvegar, svo framarlega sem stefndi hafi við framkvæmd þessa notað aðstöðu í Hveragerðishreppi á árunum 1970, 1971 og 1972. Þessi skilningur styðst og við 4. gr. reglugerðar nr. 81 frá 1962.

Þegar litið er til þess, sem fram er komið undir rekstri málsins, þá þykir ljóst, að Þórisós s/f hafi haft aðstöðu í Hveragerðishreppi vegna lagningar Suðurlandsvegar, a. m. k. frá mánaðamótum okt. og nóv. 1970.

Fram er komið, að á sama tíma og stefndi hafði aðstöðu að Breiðumörk 23 í Hveragerði var stefndi líka með aðstöðu í Gufudal.

Á dskj. nr. 23, sem er kæra Þórisóss s/f til ríkisskattaneftndar, dags. 21. febrúar 1973, segir svo um heildaraðstöðu félagsins á árinu 1971:

- „1. Við Þórisvatn aðalskrifstofa með framkvæmdastjórn og starfsmönnum frá 6—8 manns, starfslið í heild allt að 250 manns, mötuneyti og starfsmannaíbúðir. Símanúmer 99-1694, auk þess talstöð og fullkomin verkstæðisaðstaða.
2. Í Hveragerði og bráðabirgðabúðir við Ingólfsfjall. Á skrifstofu 2—3, mötuneytisaðstaða, starfsmannaíbúðir að hluta hreyfanlegar. Starfslið allt að 45 manns. Símanúmer 99-1794.

3. Við Hlégarð, Mosfellssveit, skrifstofa, starfslið 2—3, þar á meðal staðarverkfræðingur, mötuneytisaðstaða. Sími 91-66196.
4. Skrifstofuaðstaða í Síðumúla 21. Afnot af skrifstofu Hlaðbæjar h/f. Starfslið 1—2. Sími 91-32270. Telex 2123. Notað sem póstmóttökustaður.“

Þegar til þess er litið, sem hér er greint, svo og framburðar fyrrverandi framkvæmdastjóra stefnda hér fyrir dómi, þá þykir fram komið, að Þórisós s/f hafi haft aðstöðu í Hveragerði á árunum 1971 og 1972. Hér er og á dskj. nr. 18, 19 og 20 að líta. Eins og að framan er rakið, er því haldið fram af hálfu stefnda, að Þórisós s/f hafi við lagningu Suðurlandsveggar líka haft aðstöðu undir Ingólfsfjalli. Ekki hefur stefndi upplýst, hvað af aðstöðugjaldsstofni stafi af framkvæmd, þar sem notast var við vinnubúðir við Ingólfsfjall. Fram kom hjá fyrrverandi bókara og gjaldkera félagsins, að útgjöldum hafi ekki verið skipt eftir verkefnum. Útgjöldum hafi verið haldið aðgreindum fyrir hvert verkefni fyrir sig, en ekki sérgreindum eftir því, í hvaða sveitarfélagi þau urðu til. Þessu hafi ekki verið breytt eftir að fyrst kom fram krafa frá Hveragerðishreppi um aðstöðugjald.

Dskj. 23 og 24 þykir verða að skilja svo, að almenn skrifstofustörf vegna lagningar Suðurlandsveggar hafi verið unnin í Hveragerði, a. m. k. hafi þau ekki verið unnin í Reykjavík.

Af því, sem fram er komið undir rekstri málsins, verður ekki annað séð en aðalaðstaða Þórisóss s/f við lagningu Suðurlandsveggar á árunum 1970, 1971 og 1972 hafi verið í Hveragerði. Þórisós s/f lét ekki fylgja framtali sínu greinargerð um, hvað af rekstrarútgjöldum félagsins stafaði af rekstri í Hveragerði og hvað af rekstri þar, sem notast var við aðstöðu annars staðar, svo sem vinnubúðir við Ingólfsfjall, sbr. 7. og 8. gr. reglugerðar nr. 81 frá 1962, og stefndi hefur ekki undir rekstri málsins sundurliðað þessi rekstrarútgjöld eftir sveitarfélögum. Þegar af þeirri ástæðu þykir stefndi ekki geta borið fyrir sig, að hluti af aðstöðugjaldsstofni vegna lagningar Suðurlandsveggar sé tilkominn vegna framkvæmda, þar sem notast var við aðstöðu utan Hveragerðishrepps.

Niðurstaða málsins verður því sú, að krafa stefnanda verður tekin til greina, enda er aðstöðugjaldsstofninn ekki vefengdur, þó þannig, að vextir ákveðast 1% fyrir hvern byrjaðan mánuð af kr. 126.600 frá 1. janúar 1972 til 1. janúar 1973, en af kr.

766.000 frá 1. jan. 1973 til 16. maí 1973, en $1\frac{1}{2}\%$ fyrir hvern byrjaðan mánuð frá þeim degi til 24. mars 1974 og af kr. 1.125.847 (sic) frá þeim degi til greiðsludags.

Málskostnaður ákveðst kr. 215.000.

Dóminn kvað upp Auður Þorbergsdóttir borgardómari.

Dómsorð:

Stefndi, Þórisós h/f vegna Þórisóss s/f, greiði stefnanda sveitarsjóði Hveragerðishrepps, kr. 1.252.447 með 1% vöxtum fyrir hvern byrjaðan mánuð af kr. 126.600 frá 1. janúar 1972 til 1. janúar 1973 og af kr. 766.000 frá þeim degi til 16. maí 1973, en með $1\frac{1}{2}\%$ vöxtum fyrir hvern byrjaðan mánuð frá þeim degi til 24. mars 1974 og af kr. 1.252.447 frá þeim degi til greiðsludags og kr. 215.000 í málskostnað. Allt innán 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Mánudaginn 14. maí 1979.

Nr. 123/1977. Tónlistarfélag Garðahrepps

(Benedikt Sveinsson hrl.)

gegn

Guðmundi Norðdahl

(Ólafur Þorgrímsson hrl.).

Vinnusamningur. Uppsagnarfrestur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr, Björn Sveinbjörnsson, Logi Einarsson, Magnús P. Torfason og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 2. ágúst 1977, að fengnu áfrýjunarleyfi 28. júlí s. á. Krefst hann sýknu af öllum kröfum stefnda í málinu og málskostnaðar úr hans hendi bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti